

Otázka: Chudoba

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Hallalabych

Chudoba

Jako první je třeba si vydefinovat pojmy **relativní** a **absolutní chudoba**. Zatímco absolutní chudoba se týká hlavně rozvojových zemí, v Evropě se jedná o chudobu relativní. Relativní chudoba je stav, v němž jedinec, rodina nebo sociální skupina uspokojuje své potřeby na výrazně nižší úrovni, než je průměrná úroveň v dané společnosti (ghetta, slumy, favely..). Absolutní chudoba charakterizuje stav, kdy nedostatek prostředků neumožňuje uspokojovat základní životní potřeby jako je střecha nad hlavou, oděv, nebo jídlo do té míry, že je ohrožen sám život člověka.

Tyto dvě kategorie se pak dále dělí na **objektivní** a **subjektivní** chudobu. Objektivní chudoba je určována státem, ten konkrétně řekne, co se pod uspokojováním základních životních potřeb rozumí a podle toho pak přerozděluje dávky. Chudobou subjektivní je pak vlastní náhled na svou ekonomickou a životní situaci. Z toho ale neplynou žádné důsledky.

Světová banka nám v roce 2008 určila hranici pro ty, jenž žijí na **hranici chudoby na 2 USD na den**. Přičemž osoby z tohoto příjmu musí platit jídlo, bydlení, zdravotní péči a ostatní potřeby. Za **absolutní chudobu** je pak považována situace, kdy člověk musí vystačit pouze s **1,25 USD na den**. Tato hodnota mi přijde ale pro měření dost neobjektivní, protože na každém místě ve světě bude tato hranice jiná.

Lepším údajem pro určení chudoby mi přijde **Index lidského rozvoje (Human Development Index)** – srovnává klíčové rozměry lidského rozvoje, mezi které patří: dlouhý a zdravý život, přístup ke vzdělání a životní standard. HDI je geometrický průměr z indexů, které vyjadřují každý z těchto tří rozměrů. Index udává číslo od 0 do 1, čímž se státy zařadí do jednoho ze čtyř stupňů rozvoje.

ČSÚ vyhodnocuje pak ještě stav materiální deprivace. Tou trpí každý, komu se nedostávají prostředky na alespoň čtyři z devíti sledovaných položek: barevná televize, telefon, pračka, auto, dostatečné vytápění bytu, jíst maso každý druhý den, zaplacení neočekávaného výdaje ve výši 9600 korun, uhrazení týdenní dovolené všem členům rodiny a jistota, že včas zaplatí nájemné či splatí úvěr. Touto deprivací trpí 6,7 % občanů, celoevropský průměr je přes 9 %. To, že se u nás vůbec takováto deprivace sleduje, mi přijde důkazem notného luxusu.

Zdraví se měří podle střední délky života. Vzdělání podle gramotnosti dospělé populace.

Rozložení chudoby ve světě

Bohatý sever a chudý jih

Obrovské rozdíly mezi zeměmi od rovníku jižněji a zeměmi od rovníku severněji a Austrálií a Novým Zélandem dal vzniknout tomuto rozdělení. Dělicí linií je hranice USA – Mexiko, Středozemní moře, Kavkaz a hranice SSSR. Výjimkou jsou některé země ropné země arabského poloostrova, Singapur a mnohé jižní země jako Argentina, Uruguay, Chile.. Také Čína a asijské tygři jsou diskutabilní. Právě kvůli těmto výjimkám si myslím, že je lepší používat pro rozložení chudoby ve světě Index lidského rozvoje.

Příčiny chudoby

Někdy zhruba před 200 lety byla chudoba naprosto běžná. Rozdíly v příjmech skoro nebyly a to jak v rámci států, mezi státy i mezi kontinenty. Průměrný příjem v Západní Evropě v roce 1820 činil zhruba 90 % dnešního průměrného příjmu v Africe. Poměr příjmu na hlavu mezi tehdy nejvyspělejší a nejzaostalejší ekonomikou světa (VB, Afrika) byl v poměru čtyři ku jedné. V roce 1998 narostl rozdíl v příjmech na dvacet ku jedné. Takže zatímco se některé země vyhouply do pozice ekonomických velmocí, jiné zůstaly naprosto chudé a o to nemožnější je se pak z chudoby dostat.(bludný kruh chudoby) Hlavními příčinami toho, proč některé země ekonomicky rostou a jiné se zadržely nebo se chudoba naopak ještě zhoršuje (Afrika) jsou tyto:

- Historický vývoj (míra technického pokroku, kolonie..)
- Geografická poloha (úrodná/neúrodná oblast, výhodná obchodní poloha..)
- Zásoby nerostného bohatství (ropa, zemní plyn, drahokamy..)
- Politické režimy (nesvobodné podnikání..)

V čem spočívá nebezpečí nerovnoměrnosti chudoby a jejího růst, neboli rozevírání sociálních nůžek? Tak pokud se podíváme na tuto problematiku na národní úrovni, jedná se zejména o destabilizaci státu a společnosti jako takové. Z mezinárodního hlediska je to obrovský problém morální kde na jedné straně máme sociálně zajištěné rodiny v domech a na straně druhé nám denně umírá 24 000 lidí hlady.

Afrika

Afrika je nejchudší kontinent s největším počtem nejméně rozvinutých zemí (32) na světě. Na jedné straně sem proniká civilizace a přináší moderní města, nemocnice, školy, a jen o pár desítek kilometrů dál žijí domorodé kmeny, které tyto podmínky přijmout nechtějí. Afrika je na rozdíl od ostatních částí světa zemí, ve které se úroveň chudoby stále zvyšuje. Neustálé občanské války Afriku ekonomicky ruínují. Dalším důvodem je velice nepříznivé klima. Afrika se potýká s dlouhodobým suchem, což pro zemi kde se 80% obyvatelstva žije zemědělstvím není zrovna pozitivní. Také nárůst obyvatelstva je kolem 3% ročně, takže vypěstované plodiny na jejich obživu nestačí.

Ač je Afrika bohatá na nerostné suroviny, nijak jí to nepomáhá. Náklady na zpracování a vývoz jsou totiž tak vysoké, že se nemají šanci vrátit. Vláda v Africe nemá šanci kvůli své velké zadluženosti vytvořit příznivé podmínky pro rozvoj. Tím pádem nevznikají žádné inovace, které pomáhají růstu trhu, a konkurenceschopnost je nulová.

Za vysoký nárůst obyvatelstva vděčí Afrika venkovským rodinám s mnoha a mnoha potomky. Důvodem proč chtějí mít Afričané tolik dětí i přesto, že vědí, že je nemají šanci uživit je pracovní síla. Rodiny, které se žijí zemědělstvím doufají, že jejich děti jim budou pomáhat s prací na pozemcích. Čím více dětí budou mít, tím je také větší šance, že se o ně ve stáří někdo postará. Dalším problémem je vysoká nezaměstnanost, zejména právě mladých lidí. Pouze 5-10% lidí nově vstupujících na trh má šanci si najít zaměstnání. 55% africké populace je tvořeno lidmi do 18 let, to se připisuje zejména viru HIV, který je v Africe hodně rozšířený.

Boj proti chudobě

OECD

Organizace pro mezinárodní spolupráci a rozvoj je mezivládní organizace 34 ekonomicky

nejrozvinutějších států na světě, které posílají peníze nejchudším státům světa. V roce 2014 jejich příspěvek činil 120 miliard dolarů.

Celosvětovým koordinátorem v boji proti chudobě rozvojových i vyspělých zemí je pochopitelně **OSN**. Na boj s podvýživou a hladomorem se v rámci OSN zaměřuje Organizace pro zemědělství a výživu **FAO** a to prostřednictvím podpory zemědělského rozvoje a zkvalitnění výživy.

Pomoci rozvojovým zemím v boji s chudobou se snaží také jednotlivé státy v rámci svých zahraničních politik. Rozvojová pomoc Česka se pohybuje okolo 500 milionů Kč ročně, což podle EU, která stanovila minimální podíl rozvojové pomoci na 0,33 procent HDP, není dostatečné.

Dalšími důležitými bojovníky s chudobou jsou humanitární organizace po celém světě.

Zdroje

<http://referaty-seminarky.cz/boj-proti-chudobe/>

http://theses.cz/id/vs6p2x/BP-_Chudoba_v_CR_a_ve_svete__problematika_svetove_chudoby.pdf

https://cs.wikipedia.org/wiki/Organizace_pro_hospod%C3%A1%C5%99skou_spolupr%C3%A1ci_a_rozvoj

<http://www.monumenttotransformation.org/atlas-transformace/html/ch/chudoba/o-chudobe-jak-o-o-socialni-udalosti.html>